

RFI INDSIGT

ROCKWOOL Fondens Interventionsenhed
Indsigt- & læringspapir / Januar 2023

Evaluering af TipsByText

Sprogindsats engagerer
divers forældregruppe,
men forbedrer ikke
børns sprog

Hvad er RFI INDSIGT?

I ROCKWOOL Fondens Interventionsenhed (RFI) skaber vi ny viden om mulige løsninger på samfundets udfordringer. Vores arbejde spænder over fire faser. Gennem viden, indsigter og læringer fra forskning, social innovation og samspil med praksis undersøger vi udfordringerne. Vi udvikler og afprøver mulige løsninger. Vi sørger for, at løsninger bliver effektevalueret, så vi opnår viden om, hvorvidt de skaber de tilsigtede positive forandringer og er omkostningseffektive. Samtidig holder vi os hele tiden for øje, at effektfulde indsatser skal være skalérbare, så de kan udbredes til alle relevante målgrupper landet over.

Undervejs i vores arbejde lærer vi hele tiden nyt, nye spørgsmål melder sig, og vi får løbende nye indsigter om udfordringen, målgruppen, og hvilke virkemidler der potentielt kan skabe positive forandringer. Den viden bygger vi på i udviklingen af en given løsning. Men det er først, når resultaterne af en forskningsbaseret effektevaluering foreligger, at vi ved, om løsningen skaber positive forandringer for målgruppen og dermed for samfundet. Det tager tid at nå frem til det resultat. Med "RFI Indsigt" ønsker vi at dele den praksisnære viden, vi løbende opbygger i vores arbejde – også i de tidlige faser.

Indholdsfortegnelse

- 6** Sprogindsats til at løfte børns tidlige sprogudvikling
- 8** Hvad er TipsByText?
- 12** TipsByText forbedrer ikke børns sprog
- 15** Hvordan har forældrene brugt TipsByText?
- 18** Hvorfor engagerede sms'erne en divers forældregruppe?
- 22** Evaluering af TipsByText
- 24** Sprogvurdering af danske børn
- 26** Hvad kendetegner forældrenes brug af TipsByText?

Sammenfatning

Kan en forældrerettet sms-indsats forbedre børns tidlige sprogudvikling ved at give forældrene sprogstimulerende tips og ideer til hvordan de kan støtte deres børn i hverdagen?

Det spørgsmål har vi søgt svar på gennem en evaluering af indsatsen TipsByText med 3.600 børn i fem danske kommuner. Vores læringer og evalueringsresultater præsenteres i denne RFI Indsigt. Her gives et kort overblik:

Resultater

Den sms-baserede indsats TipsByText er ikke lykkedes med at forbedre danske børns tidlige sprogudvikling. Sprogvurderingerne er hverken blevet værre eller bedre hos de børn, hvis forældre har modtaget sprogstimulerende tips sammenlignet med de børn, hvis forældre ikke har været en del af indsatsen.

Til gengæld viser den kvalitative evaluering af TipsByText, at mange forældre har været glade for at modtage indsatsen og har brugt sms'erne i hverdagen, hvilket har ført til, at de har dedikeret mere tid til deres børns sprogudvikling og inspireret til ny adfærd. Forældrene har dels fået ny inspiration til lette og sjove aktiviteter, som de kan lave sammen med deres børn og sms'erne har været med til at øge fokus på deres børns sproglige udvikling.

I lyset af den positive modtagelse af indsatsen, kan det virke overraskende, at indsatsen ikke viser effekt på børnenes sprogvurderinger. Det understreger betydningen af at gå metodisk og grundig til værks og at både kvantitative og kvalitative evalueringer er nødvendige, når man vil undersøge effekten, brugen og betydningen af en indsats.

EVALUERINGSDESIGN

Evalueringen bygger på viden fra to forskellige undersøgelser:

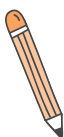
Effektevaluering, som har undersøgt i hvilket omfang indsatsen har levet op til sit formål om at løfte børns sproglige udvikling. Evalueringen er gennemført som et kontrolleret lodtrækningsforsøg blandt 3.600 børn på tværs af fem kommuner. Den er udarbejdet af professor Marianne Simonsen fra Aarhus Universitet i samarbejde med postdoc Michala Riis-Vestergaard fra Massachusetts Institute of Technology, samt professor Susanna Loeb fra Stanford University. Rambøll Management Consulting har bistået dataindsamlingen.

Kvalitativ evaluering, som har undersøgt hvordan forældre har responderet på TipsByText og hvordan de har brugt eller ikke brugt indsatsen. Evalueringen er baseret på 50 dybdegående interviews med 40 tilmeldte forældre, 20 afmeldte forældre, 10 pædagoger samt 5 dagtilbudsledere og dagtilbudsschefer. Den er udarbejdet af evaluator Zazie Tolmer fra Co-Intent i samarbejde med ROCKWOOL Fondens Interventionsenhed.

Sprogindsats til at løfte børns tidlige sprogudvikling

Hvorfor?

Sprog har en afgørende betydning for børns udvikling og trivsel. Sproglige kompetencer er centralt for at kunne danne relationer og indgå i fællesskaber. I dag ses der dog betydelige forskelle i børns sproglige kompetencer allerede i børnehaven.¹ Denne tidlige opdeling betyder, at børn ikke starter i skole med samme udgangspunkt, som i høj grad er bestemmende for, hvordan de klarer sig i skolen og senere i livet. Derfor er det vigtigt med tidlige og kvalificerede indsatser, der kan være med til at styrke børns tidlige sprogkompetencer og mindske den sproglighed der ses i Danmark i dag.

Hvordan?

TipsByText er en sms-baseret indsats til forældre med børn i børnehvealderen. Målet med TipsByText er at mindske forskelle i børns sproglige kompetencer, inden de starter i skole ved især at fremme sprogudviklingen for de børn, der er mest udfordret.

TipsByText er oprindeligt udviklet i USA af professor Susanna Loeb fra Stanford University, hvor indsatsen har vist positive effekter på børns sprogudvikling. I tæt samarbejde med Susanna Loeb, sprogkonsulenter fra udvalgte kommuner og børnesprogsforsker Pia Thomsen har ROCKWOOL Fondens Interventionsenhed tilpasset indsatsen til en dansk kontekst og undersøgt om sms'er rettet mod forældre kan fremme deres børns tidlige sprogudvikling.

Med evalueringen af TipsByText har vi undersøgt: Hvordan tager forældre imod TipsByText? Hvordan virker indsatsen? På hvilken måde bliver sms'erne brugt eller hvorfor bliver de ikke brugt i hverdagen? Og særligt – kan TipsByText fremme børns tidlige sprogudvikling?

1 Hjorth-Trolle, A. & Landersø, R. (2019). Børns udvikling af sproglige færdigheder har social slagside. Nyhedsbrev, ROCKWOOL Fondens Forskningsenhed

Hvad har vi fundet?

Mange forældre har været glade for at modtage indsatsen og har brugt TipsByText i hverdagen. Forældrene værdsætter at sms'erne er korte, tydelige og konkrete. Forældrene fortæller, at sms'erne har været med til at øge fokus på deres børns sproglige udvikling. Det har for flere forældre ført til ny adfærd og at forældre har dedikeret mere tid til sprogudviklende aktiviteter i samværet med deres børn.

Selvom TipsByText er lykkedes med at engagere en divers forældregruppe er sprogvurderingerne ikke blevet bedre blandt de børn, hvis forældre har modtaget sms'er sammenlignet med de børn, hvis forældre ikke har modtaget sms'er. Selv når vi fokuserer på den halvdel af børnene, som havde de laveste sprogkundskaber ved starten af indsatsen, er der ingen effekt på deres sprogvurdering umiddelbart efter de modtog indsatsen og heller ikke ét år efter indsatsens afslutning. Evalueringen viser altså, at indsatsen alene ikke kan løfte børns sprogvurderinger. Hvad der så skal til for at mindske forskelle i børns sproglige kompetencer, er fortsat et åbent spørgsmål.

Hvad har vi lært?

Samlet set viser evalueringerne, at TipsByText kan være en måde at involvere forældre i deres børns sprogudvikling, men at indsatsen alene ikke kan løfte børns sproglige kompetencer. Når sms'erne engagerer en divers forældregruppe, er det særligt fire elementer der er i spil:

1. SJOVT & LET:

Aktiviteterne er sjove, nemme og konkrete. De enkelte tips giver inspiration og kan bruges i forskellige situationer og kan nemt tilpasses familiernes hverdag.

2. INGEN TJEK & LØFTET PEGEFINGER:

Kommunikationen er i øjenhøjde med forældrene. Det er op til forældrene selv, hvordan de bruger sms'erne.

3. ØVELSE GØR MESTER:

Indholdet taler op til forældrenes evner og formåen. Sms'erne er bekræftende og understøtter at forældrene får lyst til at prøve sig frem.

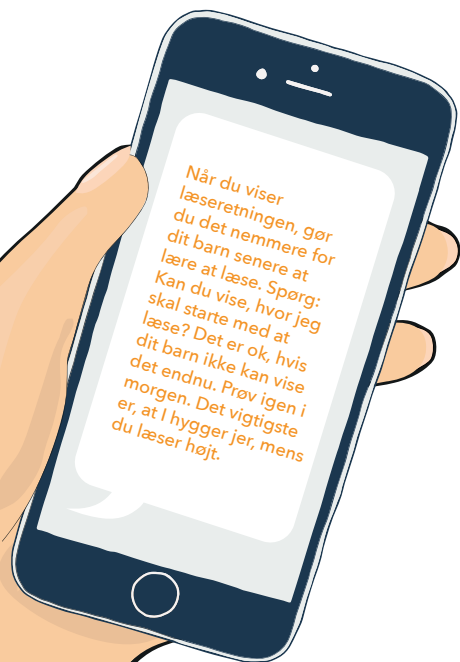
4. ÅBENT OG BREDT TILGÆNGELIGT FREM FOR SNÆVERT OG MÅLRETTET:

Et åbent format, hvor indsatsen kan bruges af alle forældre, er med til at øge interessen og engagementet.

Hvad er TipsByText?

TipsByText er en forældrerettet sms-indsats, som tager afsæt i, at alle forældre vil det bedste for deres børn. Dagligdagen som forældre med små børn er dog ofte komplekst med mange gøremål. Derfor er grundtanken i TipsByText at gøre det lettere for forældre at støtte deres børns sprogudvikling, samtidig med at mindske den dårlige samvittighed og byrde, som mange småbørnsforældre oplever.

Gennem tre ugentlige sms'er modtager forældre med børn i 3-til 5-års alderen tips og små påmindelser til, hvordan de på simple, sjove og nye måder kan sprogstimulere deres børn som en aktiv del af hverdagsrutinerne. TipsByText løber over 32 uger, hvor forældre modtager tre ugentlige beskeder som består af et **fakta**, et **tip** og en **udviklingssms**.

MANDAG	ONSDAG	FREDAG
FAKTA	TIP	VÆKST
Mandag modtager forældre sms'er med et FAKTA, som er designet til at generere viden hos forældre om sprog og forskellige færdigheders betydning for børns udvikling.	Onsdag modtager forældre et TIP, som indeholder idéer til konkrete aktiviteter, som passer ind i familiens hverdagsliv. Tippet bygger videre på den viden, som forældre fik fra mandagens FAKTA.	Fredag modtager forældre en UDVIKLINGS-sms, som er opmuntrende, anerkender forældrenes indsats og udvider tippet fra onsdag.
SMS	SMS	SMS
At kende bogstaver og deres lyde gør det nemmere for børn at lære at læse. Ta' et bogstav af gangen for at gøre det lettere!	Led efter bogstaver på vej hjem fra børnehave. Start med det første bogstav i dit barns navn. Gør det til en leg! Spørg: Hvem ser det først?	Bliv ved med at vise forbogstavet i dit barns navn - og prøv at sig lyden højt imens! Fx aaa-lyden i Adam.

Det bærende element i TipsByText er, at aktiviteterne kan passes ind og praktiseres på en måde, der passer den enkelte familie og betingelserne for deres familieliv.

I stedet for at anspore til, at forældre praktiserer én bestemt handling i en bestemt form, er det primære formål, at forældrene bliver inspireret af funktionerne i sms'erne, som de kan praktisere på forskellige måder.

Tilpasning af TipsByText til en dansk kontekst

TipsByText er oprindeligt udviklet i USA af professor Susanna Loeb fra Stanford University med hendes daværende kollegaer fra Center for Education and Policy Analysis på Stanford University. I ROCKWOOL Fondens Interventionsenhed har vi tilpasset indsatsen fra en amerikansk til en dansk kontekst og et skandinavisk læringssyn. Tilpasningen er sket i tæt samarbejde med Susanna Loeb, den danske børnesprogsforsker og konsulent Pia Thomsen, sprogkonsulenter fra udvalgte kommuner, fagpersoner, pædagoger og forældre.

Strukturen og kerneelementerne i programmet er bevaret, mens sms'ernes sprog og indhold er justeret til et dansk syn på læring, hvor dialog- og legebaseret indlæring er centralt, frem for et rent fokus på formel boglig læring.

I tilpasningen er der lagt vægt på:

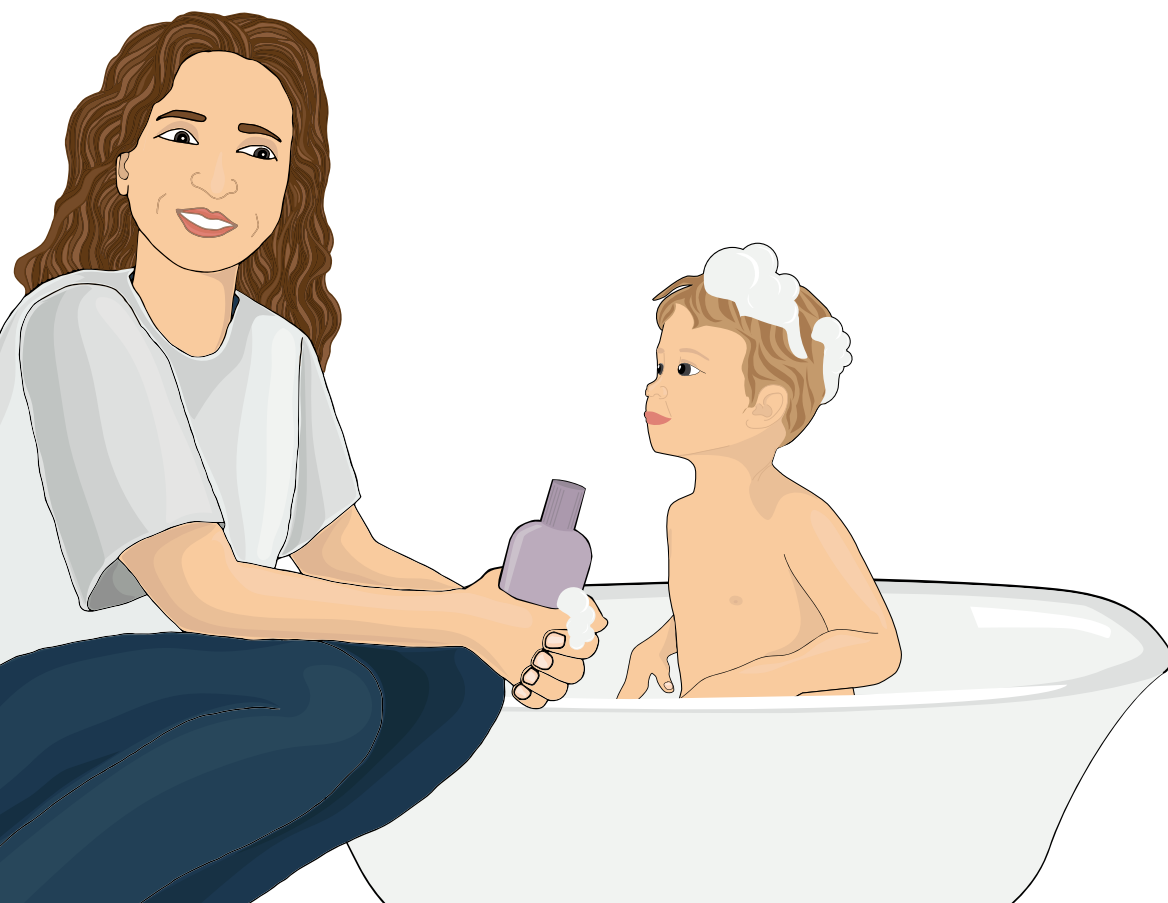
- At indsatsen skal kunne bruges af alle forældre med børn i alderen 3 til 5 år. Sms'erne er udformet så de er særligt henvendt til forældre til børn, hvis sproglige udvikling ligger under middel i de nationale sprogvurderinger.
- At bevare den oprindelige indsats' koncept, mekanismer og struktur.
- At indholdet stemmer overens med den kulturelle kontekst for børnefamilier i Danmark og dækker testområderne i de nationale sprogvurderinger.

Indholdet i sms'erne og leveringen af indsatsen er udviklet og testet gennem co-design workshops, fokusgruppeinterviews og dybdegående interviews. Herefter blev en mindre afprøvning af TipsByText afprøvet i sommeren 2018, hvor 176 forældre i tre kommuner modtog sms'er i tre måneder. Afprøvningen blev fuldt tæt og der blev gennemført 90 mini-interviews med deltagende forældre og 25 dybdegående interviews. Det blev prioriteret højt at få indsigter fra en divers forældregruppe som kunne udtrykke sig frit, hvorfor flere af interviewene blev gennemført vha. tolke.

Læs mere om hvordan vi har tilpasset indsatsen [her](#).

TipsByText forbedrer ikke børns sprog

Effektevalueringen viser, at sprogvurderingerne hverken er værre eller bedre blandt de børn, hvis forældre har modtaget sprogstimulerende input i TipsByText, sammenlignet med andre børn. Sprogudviklingen tager for alvor fart hos børn i 3-6-årsalderen, og det kan derfor være svært at løfte børnenes sprogkompetencer yderligere. Men selv når vi fokuserer på den halvdel af børnene, som havde de laveste sprogkunderskaber ved starten af indsatsen, er der ingen effekt på deres sprogvurdering umiddelbart efter de havde modtaget indsatsen og heller ikke et år efter forældrene modtog de første sms'er med tips og input til hverdagen.

Undergrupper af børn

Forskning peger på, at der er betydelige forskelle i børns sproglige kompetencer allerede i børnehaven.² En del af disse forskelle har en systematisk sammenhæng med forældrenes baggrund. Eksempelvis er børn med kortuddannede forældre ofte langsommere i deres sprogudvikling end børn med forældre med videregående uddannelser.³ Vi har derfor undersøgt om TipsByText har haft effekt for de børn, hvor moderens højeste fuldførte uddannelse er en gymnasial uddannelse. Og tilsvarende for de børn, hvor faderens højeste fuldførte uddannelse er en gymnasial uddannelse. Vi finder imidlertid ingen effekt af TipsByText på andelen af korrekte svar i sprogvurderingen på tværs af de børn, hvis forældre har modtaget TipsByText og de børn hvis forældre ikke har.

Desuden scorer børn med forældre fra andre oprindelseslande end Danmark generelt lavere i de nationale danske sprogvurderinger. I evalueringen af TipsByText finder vi imidlertid heller ikke effekt på denne gruppe af børns sprogvurderinger ét år efter forældrene modtog de første sms'er.

Andre effektmål

Vi har undersøgt om TipsByText har haft en effekt på de nationale sprogvurderingers syv deltests, herunder *sprogforståelse*, *ordforråd*, *rim*, *opmærksomhed på skrift*, *bogstavkendskab*, *opdeling af ord* og *forlyd* (Læs mere om sprogvurderingens syv dimensioner på s. 25). Vi finder ingen indikation på, at indsatsen har haft effekt på børnenes sprogvurderinger, når vi kigger på de enkelte deltests.

Samlet set er effektevalueringens resultater klare: TipsByText har ikke løftet børnenes sprogvurderinger sammenlignet med børn, hvis forældre ikke har modtaget sms'er med tips til sprogunderstøttende aktiviteter. Da 3.600 børn har deltaget i evalueringen, kan vi konkludere dette med stor statistisk sikkerhed. Når TipsByText ikke har effekt på den halvdel af børnenes sprog, som har de laveste sprogkunderskaber, rejser det spørgsmålet: Hvad skal der til for at udligne de sprogsmæssige forskelle blandt børn i børnehavealderen?

² Hjorth-Trolle, A. & Landersø, R. (2019). Børns udvikling af sproglige færdigheder har social slagside. Nyhedsbrev, ROCKWOOL Fondens Forskningsenhed.

³ Rowe, M. L. (2018). Understanding Socioeconomic Differences in Parents' Speech to Children. *Child Development Perspectives*, 12(2), 122-127

Hvorfor er der ingen effekt?

I modsætning til afprøvningen af TipsByText i USA, som har vist positive resultater, har afprøvningen af TipsByText i Danmark ikke vist effekt. Den manglende effekt skyldes ikke, at indsatsen i Danmark ikke er blevet implementeret efter hensigten og det er dermed ikke fordi, at adspurgte forældre ikke har læst eller brugt sms'erne.

Vi kan se følgende forhold som mulige årsager til, at TipsByText ikke har haft effekt på sprogvurderingerne i en dansk kontekst:

- **Potentialet for forbedring er mindre i en dansk kontekst**

Det er muligt, at målgruppen for den amerikanske udgave har været dårligere sproglig stillet i udgangspunktet sammenlignet med den danske målgruppe. Dermed har potentialet for forbedring været mindre.

- **Forældre er tilfældigt udvalgte**

I de amerikanske udgaver af TipsByText, som har meldt positive resultater, har forældrene skulle tilmelde sig indsatsen. Herefter er der blevet trukket lod om hvem af de tilmeldte forældre, som har skulle modtage sms'erne. I den danske afprøvning har vi ikke gjort brug af en tilvalgsordning, men blot trukket lod om hvem der skulle modtage sms'erne. Forældrene har efterfølgende kunne framelde sig når som helst.

TipsByText viste sig ikke i den afprøvede form, at være svar på spørgsmålet om hvordan, at man kan udligne den sprogulighed, som vi ser i Danmark. Vi ved, at der er markante forskelle i børns sproglige færdigheder allerede i børnehaven, og vi ved, at de tidlige forskelle i høj grad er bestemmende for mulighederne og udviklingen senere i livet.⁴

Læs hele den kvantitative evaluering [her](#).

⁴ Hjorth-Trolle, A. & Landersø, R. (2019). Børns udvikling af sproglige færdigheder har social slagside. Nyhedsbrev, ROCKWOOL Fondens Forskningsenhed.

Hvordan har forældrene brugt TipsByText?

Den kvalitative evaluering viser, at TipsByText kan være en måde at involvere forældre i deres børns sprogudvikling og kan inspirere til nye handlinger og til et øget fokus på børns sprog.

Flertallet af forældrene, som har deltaget i den kvalitative evaluering, har været glade for indsatsen og brugt sms'erne, men forældrenes engagement og brugen af sms'erne varierer.

For de forældre, som havde *middel til høj grad af engagement* i deres brug af TipsByText er det kendetegnende, at TipsByText har ført til:

- **Nye handlinger:** Mange forældre har været glade for at modtage indsatsen og har brugt sms'erne i hverdagen. Det har ført til nye og sjove sprogudviklende aktiviteter med deres børn.

"Den anden dag fik jeg en sms, hvor der stod: 'Når du læser med dit barn, så tag barnets finger og før den i læseretningen.' Sådan at de ligesom får et indtryk af hvad retning man læser i.

Nu er jeg jo mor til tre, og det har jeg sgu aldrig tænkt over. Det er sådan en simpel ting, man kan gøre, når vi alligevel sidder og læser en bog sammen. Så kan jeg jo lige tage hendes finger, altså så husker jeg det!"

– Jeanette, mor til tre børn.

- **Øget fokus & flere ord:** Forældre har fået øget fokus på deres børns sproglige udvikling. Forældre bruger nu bevidst flere og nye ord i samtaler med deres børn og har flere forskellige typer af samtaler i flere situationer.

"Før sms'erne vi læste bare en bog, men efter så begyndte vi at snakke sammen med Nikolai om, hvad vi har læst om. [...] Det er ét af eksemplerne, og så hvis vi læser i en bog, så spørger vi ham, hvad har vi læst om? Hvad tror du, han skal lave? Vi prøver at bygge en dialog med ham om, hvad har vi læst."

- Maksim, far til to.

- **Små påmindelser:** Andre forældre oplevede, at sms'erne fungerede som en anledning til at gøre de ting i hverdagen, som de godt ved er gode at gøre, men af og til kan glemme.

"Sms'erne har været en reminder. Der var nogle lege, hvor jeg var sådan: 'Nårh jov. Man kan jo være opmærksom på at forklare tingene'."

- Katja, mor til tre på syv, tre og knap et år.

"Den [sms] med at sætte grænser havde stor betydning for mig. For eksempel, når de får lov til at gå på legeplads, så siger jeg 'Vi går hjem om en halv time', eller 'du skal være hjemme om en halv time'."

- Senay, mor til tre.

- **Større selvsikkerhed:** Forældre oplevede, at sms'erne bidrog til en følelse af at være gode og kompetente forældre. De oplevede at kunne gøre en forskel for deres børns sprog på en måde som var opnåelig og som de blev anerkendt for.

Der var også en gruppe af forældre, som udviste *mindre eller ingen grad af engagement* i forhold til deres brug af sms'erne i hverdagen.

- **Eksisterende viden:** Flere forældre følte, at indholdet ikke førte til ændringer i hverdagens rutiner, da de allerede kendte til indholdet og derfor ikke fandt det relevant for dem.

"De beskeder jeg har modtaget, har jeg læst og jeg synes det meste er noget som vi allerede gør. Fx sådan noget med bogstaver, navne og at snakke med barnet sådan, at ordforrådet kan udvides, det gør jeg allerede. Så jeg har ikke brugt det så meget, men det har været fint nok."

- Gülsüm, mor til tre på 13, 11 og 5 år.

Hvorfor engagerede sms'erne en divers forældregruppe?

Forældre med forskellige baggrunde, som har deltaget i den kvalitative evaluering af TipsByText, har været glade for at modtage indsatsen og har brugt sms'erne i hverdagen. Der er særligt fire træk ved indsatsen, som har bidraget til at engagere en divers forældregruppe:

1. SJOVT & LET

Forældrene påskønner, at sms'erne er *sjove, nemme og konkrete* og at aktiviteterne nemt kan indgå i de daglige rutiner. Derfor er det vigtigt, at aktiviteterne er *lette* og kan *tilpasses* familiernes hverdag, og samtidig at sms'erne er *korte, bekræftende og reducere kompleksiteten af information*.

Det er afgørende, at sms'erne ikke ansporer til, at forældre praktiserer én bestemt handling, men at de bliver inspireret af funktionerne i sms'erne, som de kan praktisere i forskellige situationer og nemt tilpasses til deres hverdag. På den måde kan mange typer af brug komme i spil og udvikle sig, og aktiviteterne kan blive en tilbagevendende del af hverdagen.

"Jeg synes, det er meget sådan kort og konkret. Brugbart! Og det er også sådan, at man kan jo læse, låne og købe tonsvis af bøger om børns udvikling, og hvordan man lige kan understøtte det ene og det andet. Men det er jo ikke altid, man lige har tid til at læse dem alle sammen, vel. Men dét her er kort og man kan dét. Det tror jeg er rigtig vigtigt. Det er simpelt og nogle ting, man kan omsætte til handling! Så jeg har været rigtig positiv over det, og vil rigtig gerne fortsætte med det."

- Jeanette, mor til tre børn, hvoraf den yngste er fem år.

2. INGEN TJÆK & LØFTET PEGEFINGER

Forældrene sætter pris på at blive positioneret anderledes end de typisk gør i mødet med offentlige instanser. De er eksperter og det er op til forældrene selv, hvordan de bruger sms'erne og ingen følger op på hvor meget eller hvordan.

TipsByText forsøger generelt at kommunikere i øjenhøjde med forældrene og giver tips til forældre, som de kan bruge, som de synes bedst. Evalueringen viser, at forældrene udviser en tryghed i at plukke og bruge de tips, som virker for dem og lade resten være. Det er centralt for, at forældrene oplever, at TipsByText er sjovt og indsatsen undgår at bidrage negativt til dårlig samvittighed i en i forvejen travl hverdag med mange krav.

"Børnehaven har sagt det til mig mange gange, at min søn selv skal tage tøj på. Jeg siger: 'Nej, han er lille! Hvorfor skal han selv? Jeg kan godt selv hjælpe mine børn'. Da jeg fik sms, skiftede jeg mening. De passede til mig, det var godt. Nu siger jeg: Du skal tage tøj på, skat."

Interviewer: Hvorfor tænker du, at sms'en var forskellig fra, da børnehaven sagde det samme?

"Beskeden er lidt sjov. Den er sjov for børnene. Nogle gange får du sms, du åbner og så du tænker på en anden måde. Du kigger på sms'en, og du tænker: okay, den her måde er godt. Du kan godt på den her måde."

- Morsal, mor til sønner på fire, syv og tolv år.

3. ØVELSE GØR MESTER: EVNER OG MULIGHED FREM FOR BEHOV OG MANGLER

Sms'erne i TipsByText taler op til forældrenes evner og formåen, snarere end at fokusere på hvad de mangler at gøre og har brug for.

Det har betydet, at en bredere forældregruppe har følt sig mødt og har haft større lyst til at engagere sig. Det vigtige er, at forældrene får lyst til at prøve, øve sig og gøre noget – fremfor at holde sig tilbage af frygt for, at de ikke gør det rigtigt. Derfor er det engagerende, når beskederne er bekræftende og understøtter, at forældre oplever, at de bliver anerkendt for deres løbende indsats.

"Jeg læser det hele og føler bare hver gang, det er et klap på skulderen, at forældre spiller en stor rolle i det her. Vi kan gøre en forskel, i stedet for bare at vente på at voksne i børnehaven gør det, eller voksne i skolen gør det. Og gør vi det er det godt, og gør vi det ikke, så er det bare fordi vi er fokuseret på andre ting. Det er lige som et klap på skulderen at sige der er mange muligheder, rigtig mange muligheder, for hvad man kan."

- Vinh, far til datter på 6 år.

4. ÅBENT OG BREDT TILGÆNGELIGT FREM FOR SNÆVERT OG MÅLRETTET

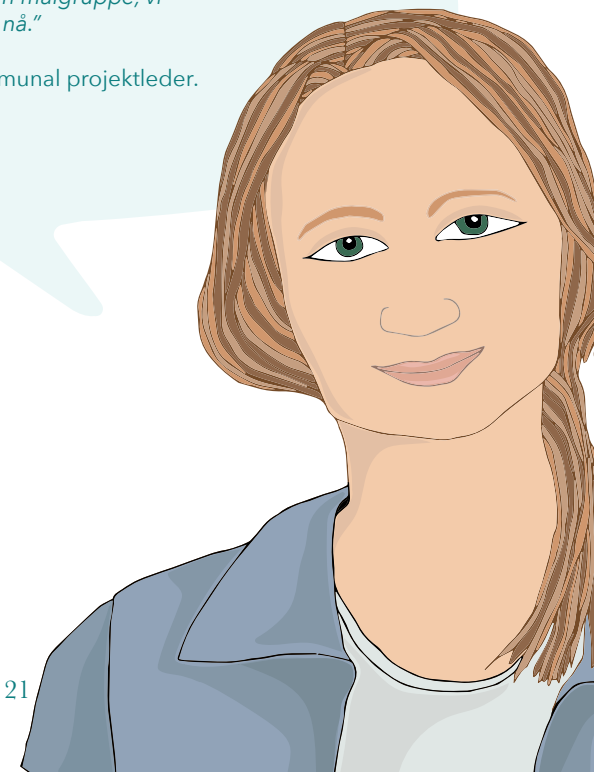
TipsByText kan bruges af alle forældre og er ikke kun henvendt til en bestemt målgruppe. Det ser vi er med til at øge interessen og forældrenes engagement i TipsByText.

Det stigma, som kan opleves ved at blive tilbudt en særligt målrettet indsats forsvinder. Det bidrager til, at forældre på tværs af uddannelsesbaggrunde, etnicitet og bopæl gerne ville modtage sms'erne og har brugt dem.

"Det tæller for os, at det er sms'er. At de går ud direkte til alle typer af forældre. At det er noget alle kan være med i."

Vi ser, at det kan nå ud til en målgruppe, vi ellers har haft svært ved at nå."

- Kommunal projektleder.

Evaluering af TipsByText

Om den kvalitative evaluering af TipsByText

Formål: Den kvalitative evaluering har haft til formål at undersøge, hvordan forældre med forskellige baggrunde har responderet på, brugt eller ikke brugt TipsByText og hvilke mønstre der tegner sig i hvordan, for hvem og under hvilke omstændigheder.

Metode: Evalueringen er baseret på dybdegående, åbne interviews med forældre, som har modtaget TipsByText. Interviewene er afholdt enten fysisk eller som telefoninterviews, alt efter hvad forældrene foretrak.

Med henblik på at få en divers forældregruppe i tale, er det tilstræbt at rekruttere forældre til børn med forskellige scorere i sprog vurderingen, samt lige mange mødre og fædre. Der er ligeledes gjort brug af tolke, når der var behov. 10 interviews er blevet holdt på engelsk, tyrkisk og arabisk. Alle interviews blev fuldt transkriberet og herefter er der foretaget en tematisk og systematisk kodning.

Datagrundlag: Den kvalitative evaluering er baseret på:

- 50 dybdegående interviews med 40 forældre, som har modtaget TipsByText
- 20 mini-interviews med afmeldte forældre
- 10 interviews med pædagoger
- 5 interviews med dagtilbudsledere
- 5 interviews med dagtilbudsschefer

Hvem: Evalueringen er udarbejdet af evaluator Zazie Tolmer fra Co-Intent i samarbejde med ROCKWOOL Fondens Interventionsenhed i perioden januar-september 2020.

Om effektevalueringen af TipsByText

Formål: Den kvantitative effektevaluering har haft til formål at finde svar på spørgsmålet: *Kan TipsByText løfte børnenes tidlige sprogudvikling?* Evalueringen har haft særlig fokus på de børn, der som udgangspunkt har et relativt lavere sprogligt niveau sammenlignet med deres jævnaldrende.

Metode: For at forstå om TipsByText kan forbedre børns sprogudvikling, har 3.200 3-5-årige børnehavebørn i fem partnerskabskommuner deltaget i et kontrolleret lodtrækningsforsøg. På tværs af de deltagende daginstitutioner er der blevet brugt lodtrækning til at afgøre hvilke familier, som skulle modtage indsatsen og hvilke familier der ikke skulle. Ved at trække lod mellem familierne, sikrer vi, at de to grupper er så sammenlignelige som muligt. Læs mere om hvorfor vi laver lodtrækning [her](#).

Alle familier blev informeret om at TipsByText blev afprøvet i deres barns daginstitution og herefter blev der sendt sms'er til de forældre, som var blevet tilfældigt udtrukket til at deltage. Forældrene kunne på et hvilket som helst tidspunkt afmelde sig, men kun et begrænset antal valgte dette. Ved forløbets afslutning havde knap 84% af børnene fortsat mindst én forælder tilmeldt, og for godt 60% af børnene var begge forældre fortsat tilmeldt.

Testmateriale: For at evaluere om TipsByText har haft en positiv effekt på børnenes sprogudvikling, er alle børnene i lodtrækningsforsøget blevet sprogvurderet med sprogvurderingsmaterialet "Sprogvurdering 3-6" både før indsatsens start, umiddelbart efter forældrene modtog den sidste sms og ét år efter indsatsens afslutning. Effekten af indsatsen måles ved at sammenligne sprogvurderingerne for børnene i indsatsgruppens ved afslutningen af indsatsen med sprogvurderingerne for børnene i sammenligningsgruppen. De forskellige sproglige dimensioner, der indgår i "Sprogvurdering 3-6" er præsenteret i boksen på side 25.

Hvem: Evalueringen er udarbejdet af professor Marianne Simonsen fra Aarhus Universitet i samarbejde med postdoc Michala Riis-Vestergaard fra Massachusetts Institute of Technology, samt professor Susanna Loeb fra Stanford University og ROCKWOOL Fondens Interventionsenhed. Rambøll Management Consulting har bistået dataindsamlingen. De fem partnerskabskommuner, som har afprøvet TipsByText er Høj-Taastrup, Ikast-Brandø, Langeland, Lejre og Middelfart Kommune.

Sprogvurdering af danske børn

Effektevalueringen af TipsByText undersøger om der er en positiv effekt på børnenes sproglige kompetencer, baseret på sprogvurderinger foretaget af pædagoger og lærere i de deltagende daginstitutioner. Sprogvurderingerne er foretaget med værktøjet "Sprogvurdering 3-6", som er udviklet til Børne- og Undervisningsministeriet. Værktøjet benyttes af pædagoger og lærere i alle landets kommuner til at vurdere børns dansksproglige færdigheder, så børn der kan have behov for ekstra støtte i deres sprogdudvikling kan identificeres.

I børnehaven gennemfører pædagogen testen med hvert barn individuelt, mens den i børnehaveklassen gennemføres af læreren, som læser spørgsmålene op for hele klassen samtidigt. Derudover udfylder en pædagog et spørgeskema om barnets generelle kommunikation.

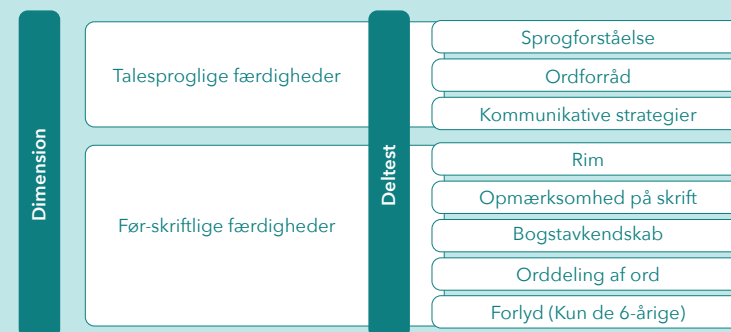
Alle børn som har været en del af TipsByText er blevet sprogvurderet flere gange. For at undersøge børnenes sproglige udgangspunkt blev børnenes første gang sprogvurderet inden afprøvningen af TipsByText begyndte. Børnene blev igen sprogvurderet umiddelbart efter de sidste sms'er var blevet sendt til deres forældre, samt ét år efter sidste tips blev delt med forældrene. Effektevalueringen afdækker således effekten af indsatsen umiddelbart efter afslutning og ligeledes ét år efter indsatsens afslutning.

Læs mere om hvordan børnene klarede sig i sprogvurderingen forud for TipsByText [her](#).

HVORDAN MÅLER VI BØRNE- SPROGLIGE KOMPETENCER?

Sprogvurderingen indeholder syv deltests, som måler barnets sproglige kundskaber indenfor to forskellige dimensioner; talesproglige færdigheder og før-skriftlige færdigheder. Hver deltest består af delspørgsmål, som stiger i sværhedsgrad, jo længere man kommer ind i deltesten. Børnene bliver vurderet med forskelligt materiale afhængigt af deres alder. Jo ældre barnet er, des sværere delspørgsmål, og des flere deltests skal barnet besvare.

Sprogvurdering 3-6: Dimensioner og deltest

I evalueringen af TipsByText benyttes resultaterne fra sprogvurderingen som effektmål og der udregnes én samlet score for barnet. Andelen af korrekte svar indenfor hver deltest tælles, og spørgsmål som ikke er besvaret, tælles som forkerte. Barnets scorer for hver af de syv deltests samles i en aggregeret sprogvurderingsscore, hvor hver deltest vægtes ligeligt i effektmålet.

Hvad kendetegner forældrenes brug af TipsByText?

I de følgende afsnit gives et indblik i fire tematikker som kendetegner forældrenes brug af TipsByText. Læs hele den kvalitative evaluering [her](#).

Tidlig sprogforståelse: bogstavkendskab og læselyst

Et gennemgående tema for de tips, som forældre har brugt og fundet inspiration i, er tips relateret til tidlig sprogforståelse, som også kaldes for 'early literacy' i den engelsksprogede litteratur. Tidlig sprogforståelse dækker blandt andet over erfaringer med skriftsprog, lydlig opmærksomhed og kendskab til ord og bogstaver. Forskning viser, at tidlig sprogforståelse har stor betydning for børns sprogudvikling og at leg og dialog forstærker dette.⁵ Ligeledes kan det at læse højt for børn have en positiv betydning for deres senere skolegang og støtte læserens overordnede trivsel, selvbillede og evne til at forstå sin omverden.⁶

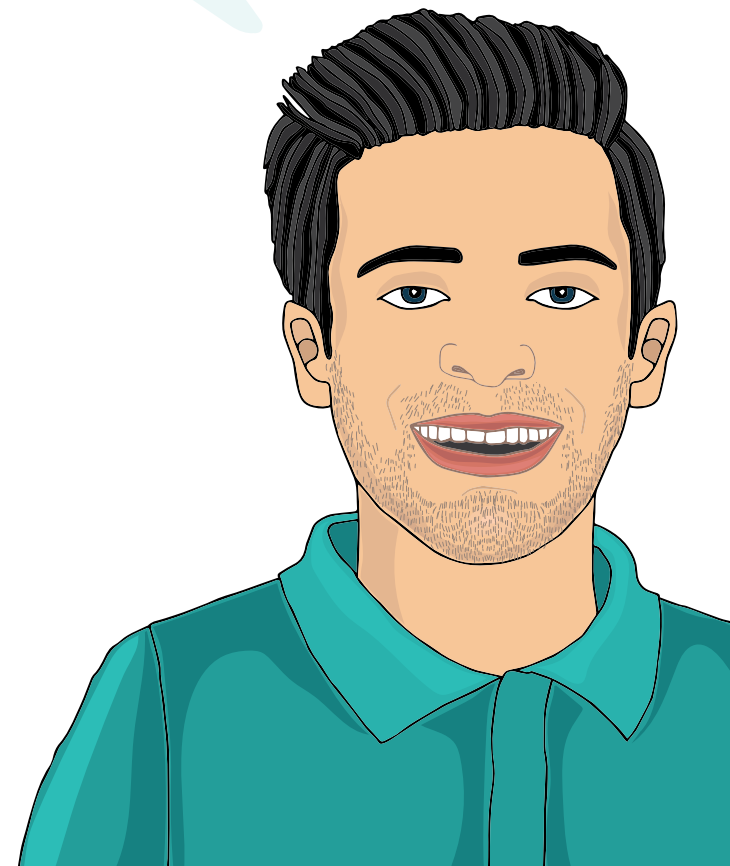
Den kvalitative evaluering viser, at TipsByText er understøttede, at forældre dedikerede mere tid til at læse med deres børn og at programmet bidrog til en øget opmærksomhed på litterære aktiviteter i hverdagen. Flere forældre nævnte, at aktiviteterne fra TipsByText desuden var sjove og kunne gøre situationer, som ellers var fokuseret på læring til en leg.

"Ja, jeg vil gerne kunne sige at vi lærer hende Arabiske bogstaver på almindeligvis som 'det her bogstav bla bla bla'. Men en god ting ved TipsByText er at det bliver en leg. Det var meget hjælpsomt for os."

- Mohammed, far til datter på fem år.

⁵ Heidlage et al. (2018). *Early Childhood Research Quarterly* 50(1):6-23

⁶ Billington, J (2015): *Reading between the Lines: the Benefits of Reading for Pleasure Quick Reads*, University of Liverpool. VIVE (2020): *Adgangen til, brugen af og betydningen af bøger blandt udsatte unge*, VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd

Sprogbrug og dialog

Forældrene er blevet mere opmærksomme på at interagere mere med deres børn i hverdagen som følge af TipsByText, viser evalueringen. Forældre har haft flere forskellige typer af samtaler i hverdagen og i flere forskellige typer af situationer.

"Det bedste tip var at tale med børn, om hvad laver vi. Vi plejer bare at lave ting uden at fortælle, hvad sker der. Men nu, så plejer vi at fortælle hver gang, om hvad vi laver."

- Maksim, far til to på 16 og 4 år.

"En af de ting, altså det bruger vi næsten dagligt, det er jo sådan blevet at spørge, hvad har du lavet i børnehaven? Hvem har du leget med? At spørge ind til det. Og det er jo også at få vores datter til at begynde at huske og kunne genfortælle."

Og så er der også nogle lege, når vi står i køkkenet sammen, kan du finde en ske? Og kan du hjælpe med at dække bord og alle de der gøremål. [...] Det har været rigtig fint så at kunne lege nogle lege derude samtidig, hvor hun kan lære at tale."

- Frank, far til datter på tre år.

Forældrene beskriver desuden, at TipsByText har hjulpet dem til at blive mere selvsikre i at lave sproglige aktiviteter med deres børn og at de følte en lethed i forbindelse med det. Tippene var overskuelige og lette at udføre, og opmuntrede forældre til at føle sig sikre i at udfordre deres børns sprog. Det bevirkede, at de snakkede mere og byggede dialog på flere forskellige måder med deres børn.

"Det jeg gør anderledes er, at jeg er ... ikke mere tryk, men ... har måske nemmere ved at snakke om mange flere forskellige ting. Og udvikle dialog med Otto. Sommetider, når børn snakker, så siger man bare: "Nå, ja ja" (griner). Men jeg synes faktisk, vi alle er blevet bedre til at udvikle dialog og spørge tilbage og spørge om detaljer og udvikle på ordene [...] At man lige forsøger at holde dialogen kørende, i stedet for at give de der typiske svar. For eksempel [da] Otto lavede et armbånd til mig. Så snakker vi om form og farve, hvad han har sat på det og hvordan han har lavet det."

- Karen, mor til søn på fire år.

Ordforråd og udtale

Den kvalitative evaluering beskriver, hvordan forældre har fået en øget opmærksomhed på deres børns tilegnelse af et større og mere nuanceret ordforråd. Forældrene har bl.a. fået idéer til, hvordan det kan udspringe af typiske hverdagsaktiviteter og hvordan de kan hjælpe det på vej. For eksempel nævner flere forældre i undersøgelsen, at de har brugt tips til at bruge mere præcise ord og tilføje tillægsord, når de taler med deres børn, om hvad de laver og ser.

"Og det er egentlig skidegodt, fordi det er ting, som man normalt ikke tænker over. Hvorfor bare kalde en blomst for en blomst, i stedet for at kalde det en solsikke, hvis det er en solsikke. Eller en rose, hvis det er en rose... for at give ham et større ordforråd."

Det er nogle ting, som har været rigtig gavnlige for os også at få nogle tips til. Også fordi han måske ikke er typen, der spørger ind til det. Det er måske vigtigere for ham bare at vide "Okay, nå men det er en blomst, okay, videre i teksten" Men at, man kan rent faktisk godt fortælle ham mere præcist hvad tingene er."

- Kristian, far til to på 6 og 7 år.

En anden forælder fortæller, hvordan hun nu tænker anderledes, om hvordan hun formulerer sig, når hun taler med sin datter. Hun er blevet opmærksom på, at hun kan bygge ovenpå sproget og introducere nye ord, frem for blot at bruge de ord, som hendes datter allerede kender:

"Ja, nu tænker vi altid at hun skal lære nyt. Altså før, der prøvede jeg at finde ord, hun forstår. Men nu siger jeg nye ord til hende, og så lærer hun dem."

- Anisa, mor til datter på fem år.

"Jeg får nogle AHA-oplevelser nogle gange: Dét skal jeg også huske at gøre. De der nemme ting i hverdagen. (...) For eksempel den med at bygge på ordet - den havde jeg ikke selv tænkt over. Så for eksempel siger han æble, og så siger hans far granatæble for sjov, og han fanger granat og siger det højt, og så svarer hans far håndgranat - på den måde får vi det også meget sjovt og griner sammen. Vi bygger videre og griner af det."

- Caroline, mor til to sønner på syv og tre år.

Sociale relationer og familiens rutiner

Nogle forældre har fået inspiration og viden om områder, som breder sig ud over mere end de specifikt sproglige praksisser omkring deres børn. Forældre fortæller blandt andet, at de er blevet inspireret til at skabe nye, gode rutiner i dagligdagen, og om hvordan de har fået idéer til at støtte deres børns udvikling, som rækker udover ord og sprog. Det er for eksempel at støtte børnenes selvstændighed, evne til at kunne klare ting selv og støtte deres motorik.

Forælderen Inaya, som er mor til to, fortæller hvordan sms'erne har fået hende til at indfører nye rutiner, som hun sidenhen har delt med andre familiemedlemmer:

"Jeg har også fortalt min familie i Pakistan om at læse godnathistorie og de lærte en masse nye ting. At fortælle godnathistorier er ikke længere en normal ting at gøre. De fleste forældre giver deres børn en mobiltelefon eller lader dem se tegnefilm eller fjernsyn når de skal sove. Men jeg fortalte min familie, at man kan fortælle børnene en godnathistorie når de skal sove. Det er godt for mig, for mine børn kan godt lide det [...] Og når du laver husligt arbejde skal du involvere dine børn. Hele tiden."

- Inaya, mor til to.

Kontaktinformation

kontakt@rfintervention.dk

Samarbejdspartnere

Professor Susanna Loeb

Børnesprogsforsker og konsulent Pia Thomsen

Professor Marianne Simonsen

Postdoc Michala Riis-Vestergaard

Evaluator Zazie Tolmer

Høje-Taastrup Kommune

Ikast-Brande Kommune

Langeland Kommune

Lejre Kommune

Middelfart Kommune

